

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ		
ПРИМЉЕНО 11. 12. 2023		
Орг. јед.	Б р о ј	Прилог
	317 / 1	

Наставно-научном већу Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију

ИЗВЕШТАЈ О ОДРЖАНОМ 12. МЕЂУНАРОДНОМ НАУЧНОМ СКУПУ
„СПЕЦИЈАЛНА ЕДУКАЦИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ДАНАС“

Наставно-научно већа Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију на седници одржаној 11.10.2022. године, а на предлог деканата донело је одлуку о одржавању 12. међународног научног скупа „Специјална едукација и рехабилитација данас“ 27-28. октобра 2023. године (Одлука бр. 3/164).

Чланови Програмског одбора из земље и иностранства и чланови Организационог одбора именовани су на трећој редовној седници Наставно-научног већа Факултета одржаној 13.12.2022. године и уз допуне усвојене на четвртој редовној седници одржаној 17.01.2023. године (Одлука бр. 3/10 од 19.1.2023.).

За чланове Програмског одбора именовани су:

1. Проф. др Марина Шестић, декан, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
2. Проф. др Бранка Јаблан, продекан за науку, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
3. Доц. др Лука Мијатовић, продекан за наставу, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
4. Проф. др Надица Јовановић Симић, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
5. Проф. др Надежда Крстић, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
6. Проф. др Наташа Буха, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
7. Проф. др Ксенија Станимиров, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
8. Доц. др Јасмина Максић, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
9. Доц. др Миа Шешум, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
10. Доц. др Марија Маљковић, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
11. Проф. др Шпела Голубовић, Медицински факултет, Универзитет у Новом Саду
12. Проф. др Јасна Максимовић, Педагошки факултет у Ужицу, Универзитет у Крагујевцу

13. Доц. др Марија Цвијетић-Вукчевић, Педагошки факултет у Сомбору, Универзитет у Новом Саду
14. Др Милена Милићевић, виши научни сарадник, Институт за криминолошка и социолошка истраживања
15. Проф. др Невен Рицијаш, Едукацијско-рехабилитацијски факултет, Свеучилиште у Загребу
16. Vanda Hajkova, PhD, associate professor, Charles University, Faculty of Special Education, Czech Republic
17. Iva Strnadová, PhD, full professor, University of New South Wales, Faculty of Arts, Design and Architecture, School of Education, Australia
18. Emine Ayyildiz, PhD, assistant professor at Istanbul Medeniyet University – Faculty of Education Sciences
19. Проф. др Анте Билић Прцић, Едукацијско-рехабилитацијски факултет, Свеучилиште у Загребу
20. Доц. др Оливера Калајџић, Универзитет у Источном Сарајеву, Медицински факултет Фоча, Босна и Херцеговина
21. Проф. др Медина Ванџић Тањић, Едукацијско-рехабилитацијски факултет, Универзитет у Тузли
22. Natalia Yurievna Kiseleva – PhD, associate professor at the Institute of Special Education and Psychology, Moscow City University (MCU), Moscow, Russia
23. Damjana Kogovšek, PhD, assistant professor at the Faculty of Education, University of Ljubljana
24. Sofija Pajić, PhD, assistant professor in Strategic Human Resource Management, Radboud University, Nijmegen, Netherlands

За чланове Организационог одбора, именовани су:

1. Доц. др Мина Николић, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
2. Маја Иванчевић Отањац, наставник страног језика, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
3. асист. Кристина Ивановић, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
4. асист. Александра Башић, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
5. асист. Вера Петровић, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
6. асист. Ивана Обреновић Илић, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
7. асист. Сташа Лалатовић, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
8. асист. Зорица Вељковић, Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију

Припремне радње за одржавање 12. међународног научног скупа „Специјална едукација и рехабилитација данас“

На првом састанку Програмског и Организационог одбора који је одржан 17.1.2023. године разматрана је тематска структура Скупа (централна тема и потенцијалне подтеме) као и детаљи везани за котизацију, лого, организацију рада, рокове итд. Договорено је да рад Скупа буде организован кроз пленарна предавања, рад у сесијама, радионице и постер презентацију. Чланови два одбора су се усагласили да Скуп буде одржан на Факултету, да конкуришемо: за акредитацију код Коморе социјалне заштите, Завода за унапређивање васпитања и образовања и Здравственог савета Србије, на Јавни позив за остваривање учешћа у средствима Министарства за науку, технолошки развој и иновације за суфинансирање боравка истраживача из иностранства у Републици Србији у 2023. години, на Јавни позив за остваривање учешћа у средствима Министарства за науку, технолошки развој и иновације за суфинансирање трошкова припремања и организације научних скупова у 2023. години и да објавимо Зборник резимеа и Зборник радова у целини.

За координатора послова између Програмског и Организационог одбора именована је доц. др Мина Николић.

На састанку одржаном 24.1.2023. године, дефинисана је централна тема *Специјална едукација и рехабилитација: наука и пракса*, подтеме, одабран лого, утврђена цена котизације за активне и пасивне учеснике, повлашћене цене котизације за наставне базе, студенте, пензионере, предложени пленарни предавачи, водитељи радионица, материјал за учеснике, договорен датум слања обавештења о одржавању скупа, првог позива за учешће уз пратећи формулар за учеснике на платформи *Google Forms*, што је уједно био и први званични задатак Организационог одбора, затим слање другог позива и упутства ауторима радова.

Састанци су даље организовани углавном електронски и према потреби уживо.

За рецензенте зборника радова именовани су: проф. др Тина Руњић, Свеучилиште у Загребу – Едукацијско рехабилитацијски факултет, проф. др Амела Тескереџић, Универзитет у Тузли – Едукацијско рехабилитацијски факултет, проф. др Слободанка Антић, проф. др Милица Ковачевић и доц. др Невена Јечменица, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (Одлука ННВ од 3/22 од 8.2.2023 и Одлука бр. 3/95 од 14.7.2023), а за уреднике: проф. др Сања Ћопић, проф. др Љубица Исаковић, проф. др Марија Јелић и доц. др Бојана Дрљан, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (Одлука ННВ бр. 3/23 од 8.2.2023). На састанке Програмског одбора, по потреби су се укључивале проф. др Милица Ковачевић, координаторка рецензентске Комисије и Програмског и Организационог одбора и проф. др Сања Ћопић која је координирала рад уредница зборника, Програмског и Организационог одбора.

Организациони одбор је редовно одржавао састанке и консултације. Сваки члан Организационог одбора је одређеног дана био задужен за комуникацију путем званичне мејл адресе скупа, проверу онлајн пријава и евиденцију података о пријављеним учесницима, прихватање пристиглих резимеа и радова у целини и прослеђивање на адресе

рецензената, а касније и уредника, набавку промотивног материјала из Туристичке организације Београда и друго. Маја Иванчевић Отањац, наставник страног језика је била задужена на пословима превођења на енглески језик: обавештења, позива, формулара, упутстава и докумената као и пратеће комуникације са иностраним учесницима. Одређено је ко ће бити ангажован на пословима који су се односили на акредитацију Скупа код Коморе социјалне заштите, Здравственог савета Србије и Завода за унапређивање васпитања и образовања, што је подразумевало прикупљање потребних података и попуњавање образаца предвиђених акредитационом документацијом.

Обавештење о одржавању 12. међународног научног скупа „Специјална едукација и рехабилитација данас“ упућено је са званичне електронске адресе (naucniskup@fasper.bg.ac.rs) 27.01.2023. године на 1100 адреса. Први позив уз пропратно Упутство за писање радова послат је 6.2.2023. године, на 1152 адресе потенцијалних учесника из различитих установа, које су прикупили чланови Организационог одбора. Посебни позиви упућени су члановима Програмског одбора, пленарним предавачима и реализаторима радионица 15.02.2023. године. Други позив за учешће упућен је 10.03.2023. године на све адресе. Програмски одбор је креирао обрасце позива. Након извршене рецензије радова Програмски одбор је сачинио прелиминарни Програм скупа који је 1.09.2023. године, послат учесницима, а након тога припремљена је и коначна верзија Програма која је послата учесницима 4.10.2023. године.

Студентски парламент је ангажовао 14 волонтера и узео учешће током техничких припрема, посебно у време одржавања Скупа. Чланови Организационог одбора, заједно са студентима волонтерима, запосленима у Одсеку за ИТ послове и Одсеку за опште послове су радили на припреми материјала и организацији простора. Запослени у библиотеци су организовали радно време тако да су учесници Скупа могли да погледају издања Издавачког центра током оба дана. Каталог издања је био део пропратног материјала који су добили сви учесници.

Реализација 12. међународног научног скупа „Специјална едукација и рехабилитација данас“

У складу са одлуком Наставно-научног већа 12. међународни научни скуп *Специјална едукација и рехабилитација данас* одржан је 27. и 28. октобра, 2023. године. Водитељ на отварању Скупа била је доц. др Ивана Арсенић. Прочитано је поздравно писмо ректора Универзитета у Београду, проф. др Владимира Ђокића. Национални инклузивни хор ИСОН из ШОСО „Милан Петровић“ из Новог Сада је наступио у трајању од 15 минута.

Скуп је отворила деканица Факултета, проф. др Марина Шестић, председница Програмског одбора.

Укупан број учесника из земље је био 125 и 43 из иностранства (укупно 168).

Укупан број учесника са радом из земље је био 86 и 24 из иностранства (укупно 110).

Одржано је 7 радионица (једна радионица је поновљена због интересовања учесника).

Научноистраживачке организације - учеснице у раду 12. међународног научног скупа „Специјална едукација и рехабилитација данас“

- Универзитет у Београду – Медицински факултет, Србија
- Универзитет у Београду – Филозофски факултет, Србија
- Универзитет у Београду – Факултет спорта и физичког васпитања, Србија
- Универзитет у Новом Саду – Медицински факултет Нови Сад, Србија
- Универзитет у Новом Саду – Педагошки факултет у Сомбору, Србија
- Универзитет у Крагујевцу – Педагошки факултет у Ужицу, Србија
- Универзитет у Бањој Луци – Факултет политичких наука, Босна и Херцеговина
- Универзитет у Источном Сарајеву – Медицински факултет Фоча, Босна и Херцеговина
- Универзитет у Сарајеву – Педагошки факултет, Босна и Херцеговина
- Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Београд, Србија
- Институт за ментално здравље, Београд, Србија
- Univerzitet u Tuzli, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Bosna i Hercegovina
- Sveučilište u Zagrebu – Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Hrvatska
- Sveučilište u Zagrebu – Učiteljski fakultet, Hrvatska
- University of Ljubljana, Faculty of Education, Slovenia
- University of Primorska, Faculty of Education, Slovenia
- National Education Institute Slovenia
- University of Maribor, Faculty of Tourism, Slovenia
- Charles University, Faculty of Special Education, Czech Republic
- Istanbul Medeniyet University, Department of Special Education, Turkey
- Istanbul Medeniyet University, Department of Early Childhood Education, Turkey
- Institute of Special Education and Psychology, Moscow City University, Moscow, Russia
- Radboud University, Faculty of Economics and Business, Institute of Management Research, The Netherlands
- Sapienza University of Rome, Italy
- University of Chieti – Pescara, Italy

На Скупу су презентовани резултати пет пројеката Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију које финансира Министарство за науку, технолошки развој и иновације под евиденционим бројем 451-03-47/2023-01/200096 (Социјална партиципација особа са интелектуалном ометеношћу, Креирање протокола за процену едукативних потенцијала деце са сметњама у развоју као критеријума за израду индивидуалних образовних програма, Друштвене девијације, криминал и проблеми у понашању: узроци и друштвена реакција, Утицај кохлеарне имплантације на едукацију глувих и наглувих особа, Евалуација третмана стечених поремећаја говора и језика).

На Скупу су презентовани резултати пројеката које Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију реализује у партнерству са другим научноистраживачким организацијама и то: Ефекти примењене физичке активности на локомоторни, метаболички, психосоцијални и васпитни статус популације Републике Србије бр. III47015, Испитивање молекуларно-генетских, патохистолошких и биохемијских карактеристика

неуромишићних болести бр. 175083, PrisonLIFE, Assessment and possibilities for improving the quality of prison life of prisoners in the Republic of Serbia: Criminological-penological, psychological, sociological, legal and security aspects” Фонд за науку РС, бр. 7750249 и Erasmus+ пројекат „Инклузија кроз социјалне вештине за ученике са аутизмом и интелектуалном ометеношћу бр. 2021-1-RS01-KA210- SCH-000032379.

Рад Скупа је у потпуности реализован у складу са Програмом (прилог Програм скупа).

Учесници скупа су попунили Евалуациони лист и на петостепеној скали исказали у којој мери су били задовољни различитим аспектима рада (избором тематских сесија, квалитетом радова, програмом, радионицама и сл.). Просечне оцене су приказане у Табели:

Оцена задовољства:	
Избором тематских сесија	4,87
Квалитетом радова у оквиру сесија	4,89
Модерацијом тематских сесија	4,92
Квалитетом пленарних предавања	4,89
Избором радионица	4,81
Постер сесијом	4,76
Целокупним програмом скупа	4,90
Техничким условима реализације скупа	4,95
Просторним условима реализације скупа	4,89
Релевантношћу изложених радова за праксу	4,90
Просечна оцена	4,88

Учесници су на отворено питање имали могућност да предложе теме пленарних излагања будућих скупова. Најчешћи предлози (тематски груписани) су:

- Рана интервенција
- Пракса заснована на доказима у рехабилитацији
- Савремени трендови у превенцији и третману поремећаја понашања
- Говор, језик и комуникација
- Изазови у инклузивном образовању

Чланови Организационог одбора су 27. и 28.10.2023. године, били ангажовани на регистрацији учесника, решавању евентуалних техничких проблема током сесија, координисању рада волонтера, припремању паузе између сесија, припремању простора пред реализацију нових радионица/сесија, издавању потврда учесницима.

Скуп су затвориле проф. др Марина Шестић и проф. др Бранка Јаблан

По завршетку Скупа, чланови Организационог одбора су прикупили извештаје модератора сесија, послали електронске сертификате учесницима и прикупили друге релевантне податке за потребе писања и подношења Извештаја. Сертификате за све учеснике припремили су запослени у Одсеку за ИТ послове.

За Здравствени савет Србије издато је пет потврда, за Завод за унапређивање васпитања и образовања шест потврда и за Комору социјалне заштите пет потврда.

Зборник резимеа је постављен на страници https://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/medjunarodni-skup-doc/2023/2_Book%20of%20abstracts-2023.pdf 23.10.2023. године и истог дана послато је обавештење учесницима и модераторима о његовој доступности.

Зборник радова у целини постављен је на страници https://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/medjunarodni-skup-doc/2023/Proceedings_2023.pdf 8.12.2023. године. Свим учесницима је послато обавештење о његовој доступности.

Закључци 12. међународног научног скупа „Специјална едукација и рехабилитација данас“

- Рана интервенција је кључна за подршку деци и њиховим породицама и у том циљу програме ране интервенције треба планирати и спроводити у складу са јасно дефинисаним стандардима. Истакнут је значај научних доказа у области развојне неуронауке и наглашена потреба за премошћавањем јаза између научних достигнућа у области неуронауке и њихове примене у рехабилитацији деце и младих са сметњама у развоју.
- Скренута је пажња да трендови у инклузивном образовању указују да се образовни системи крећу од појединца ка заједници и ка прерасподели моћи међу различитим образовним актерима. Учесници су указали на дискрепанцу између прокламованих концепата и инклузивне праксе и да се подршка и у економски развијеним земљама често реализује изван свакодневног окружења детета са сметњама у развоју.
- Констатовано је да у Србији и у земљама региона постоји добар законски оквир којим се дефинишу права особа са инвалидитетом, али да се и даље наилази на препреке у њиховој реализацији.
- Истакнута је улога дефектолога у образовном тиму и мултидисциплинарна и трансдисциплинарна сарадња свих стручњака у погледу адекватне процене деце са вишеструком ометеношћу.
- Закључено је да се политике одговорног приређивања игара на срећу, чији је циљ минимизирање штетних последица коцкања показују као недовољне и неадекватне.
- Указано је на значај дијагностике, диференцијалних карактеристика поремећаја и третмана гласа, језика и комуникације. Значајно је и то, што су поред многобројих предности истакнуте и баријере које се могу јавити приликом примене асистивне технологије.
- Размењена су искуства о пракси прилагођавања средстава асистивне технологије за

децу са сметњама у развоју указујући на значај индивидуалног прилагођавања средстава, али и знања стручњака за њену примену и прилагођавање.

- Све актуелнија постаје и област која се бави проучавањем менталног здравља дефектолога. Поред родитеља, и стручњаци се суочавају са синдромом сагоревања и ова тема је све актуелнија. Потребно је радити на изналажењу стратегија за превазилажење свакодневног стреса међу стручњацима и у породицама деце са сметњама у развоју.
- Препорука је да се промисли о увођењу супервизијске праксе, као и психолошке помоћи дефектолозима. Закључено је, такође, да је неопходно интензивније проучавање квалитета односа дефектолог-дете-породица.
- Неопходно је оснажити друге стручњаке који долазе у контакт и комуникацију са особама са сметњама и поремећајима кроз додатне едукације.
- Главни индикатори квалитета живота особа са сметњама у развоју и инвалидитетом су самостално становање, запосленост, самоодређење и физичко здравље.
- Истакнуте су разлике у процени квалитета затворског живота осуђеника у затворима у Србији, али и значај спровођења истраживања за развијање политика и практичних програма који ће бити усмерени на унапређење односа према осуђеним лицима, затим третмана и услова у заводима како би квалитет затворског живота био бољи, а што је важан предуслов успешности ресоцијализације који доприноси смањењу рецидивизма.
- Закључено је да постпенални прихват не треба сваком осуђеном лицу након изласка на слободу, па је у том смислу важна добра процена службе за третман током боравка лица у затвору и да је повереничким службама неопходна подршка како би изградиле сопствене капацитете за постпенални прихват.
- Неопходна је интензивнија размене искуства и примера добре праксе између стручњака из Републике Србије, Хрватске и Словеније.
- Потребно је за ретка здравствена стања направити дијагностичке и терапијске протоколе који би били поштовани од стране лекара без обзира на место у коме живе и раде јер се на тај начин значајно смањује ризик од нежељених компликација.
- Скренута је пажња да малолетници без родитељског старања са изреченом васпитном мером заслужују посебну пажњу због повећане изложености ризичним факторима који су повезани са рецидивизмом, као и да је неопходно радити на развоју ефективнијих програма превенције и третмана за ову групу малолетних преступника.
- Констатовано је да постоји потреба за даљим развојем програма за безбедно коришћење интернета посебно код младих.

Решењем о распореду и исплати средстава под евиденционим бројем: 451-03-1984/2023-03 од 06.11.2023. године, Министарство науке, технолошког развоја и иновација суфинансирало је боравак три истраживача из иностранства уплатом од 54.437,11 динара, колико је износио хотелски смештај и колико је потраживано.

Уговором под евиденционим бројем: 451-03-1657/2023-03 од 19.7.2023. године, Министарство науке, технолошког развоја и иновација одобрило је суфинансирање одржавања 12. међународног научног скупа „Специјална едукација и рехабилитација данас“ буџетским средствима у износу од 300.000,00 динара. Новац предвиђен овим Уговором био је намењен за услугу симултаног превођења, техничку опрему неопходну за

симултано превођење, пропратни материјал за учеснике и објављивање радова са научног скупа. Извештаји о наменском трошењу буџетских средстава достављени су Министарству науке, технолошког развоја и иновација у предвиђеном року.

Наставно-научно веће Факултета биће упознато са приливом новца (котизације + средства Министарства за науку, технолошки развој и иновације) и расходима у годишњем Извештају о финансијском пословању у 2023. години.

Београд, 11.12.2023.

Продекан за науку

Проф. др Бранка Јаблан